

Omgangsprotocol voor RK/PC Basisschool Kristalla

Kristalla
jenaplanonderwijs

RK/PC Jenaplanschool Kristalla

Houtweg 402

7823PS Emmen

0591-622657

Inhoud

Inleiding	3
Het Omgangsprotocol	4
Wat is het Process Communication Model:	5
Communicatieregels gebaseerd op PCM voor leerkrachten:	6
Communicatieregels gebaseerd op PCM voor leerlingen:.....	7
Leerlijn "Zie eens"	8
Implementatie en Handhaving	9
Signaleren Pestgedrag:	10
Pesten, hoe verder?.....	12

Inleiding

Dit omgangsprotocol is opgesteld met als doel het creëren van een inclusieve en ondersteunende schoolomgeving, gebaseerd op de kernwaarden van onze Jenaplanschool Kristalla: welbevinden, betrokkenheid, samenwerking, veiligheid en vertrouwen. We streven ernaar om de principes van het Process Communication Model (PCM) te integreren met de leerlijn "Zie eens zitten" om de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen te bevorderen en een positieve gemeenschap te ontwikkelen.

Onze school is een school waar de leerkrachten, de leerlingen en de ouders van de leerlingen zich gedragen en veilig voelen. Gepast wederzijds respect draagt bij aan een onderlinge communicatie, waarbij sprake is van de grootst mogelijke openheid. Een omgangsprotocol zorgt voor het inkaderen van de heersende normen en waarden en zorgt voor duidelijke regelgeving, waaraan iedereen zich dient te houden.

Uiteindelijk is het de bedoeling dat er bij de kinderen en ouders een bewustwordingsproces in gang gezet wordt, waarin normen en waarden van hen zelf en van anderen absoluut gerespecteerd worden. Wij streven er naar dat dit omgangsprotocol een continu ontwikkelpunt blijft binnen onze school en dat het in de communicatie met ouders en alle andere schoolbezoekers steeds weer onder de loep gehouden zal worden. Ouders van kinderen die naar onze school komen kunnen zich ervan op de hoogte stellen hoe de kinderen en het personeel van onze school werken aan een veilig en prettig leerklimaat.

Het Omgangsprotocol

Het is van belang dat kinderen, ouders en leerkrachten op een goede manier met elkaar om gaan. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en leerkrachten, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Dit omgangsprotocol draagt er toe bij dat we de begeleiding van de leerlingen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de leerkrachten en de ouders zien. We verwachten dan ook van alle betrokkenen een actieve opstelling hier in.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan. Een omgangsprotocol alleen is niet voldoende. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Ons Omgangsprotocol is gebaseerd op de communicatieregels van PCM en de bijbehorende leerlijn Zie eens.

Wat is het Process Communication Model:

Het Process Communication Model (PCM) is een communicatiemodel dat is ontwikkeld om mensen te helpen beter te begrijpen hoe ze communiceren en hoe ze effectiever kunnen communiceren met anderen. Het is een nuttig hulpmiddel om de communicatie en interactie tussen ouders, leerkrachten en kinderen te verbeteren.

PCM is een manier om te begrijpen hoe we allemaal verschillend zijn als het gaat om communicatie en persoonlijkheid. Denk aan PCM als een soort "communicatiebril" waardoor we kunnen zien hoe mensen op verschillende manieren denken, voelen en communiceren.

PCM verdeelt mensen in zes persoonlijkheidstypen, die elk hun eigen kenmerken hebben. Deze typen zijn:

Denkers: Ze houden van logica en feiten.

Harmoniezoekers: Ze geven veel om relaties en willen graag dat iedereen gelukkig is.

Doeners: Ze zijn actiegericht en houden van praktische zaken.

Dromers: Ze zijn creatief en houden van verbeelding en verhalen.

Rebels: Ze zijn onafhankelijk en houden van uitdagingen.

Doorzetters: Ze zijn goed georganiseerd en vastberaden om doelen te bereiken.

Het mooie van PCM is dat het ons helpt begrijpen waarom sommige mensen anders denken of reageren dan anderen. Het leert ons ook hoe we beter kunnen communiceren met mensen van verschillende persoonlijkheidstypen. Door te leren welk type persoonlijkheid we hebben en welke types onze kinderen hebben, kunnen we onze communicatie aanpassen om effectiever met elkaar om te gaan. Het helpt ons om conflicten te verminderen en om beter te begrijpen wat anderen nodig hebben.

Communicatieregels gebaseerd op PCM voor leerkrachten:

1. **Erken en waardeer diversiteit:** Leerkrachten moeten erkennen dat leerlingen verschillende persoonlijkheidstypen hebben en zich bewust zijn van deze diversiteit. Pas je communicatiestijl aan om beter aan te sluiten bij de behoeften van individuele leerlingen.
2. **Effectieve communicatie:** Communiceer duidelijk en respectvol. Luister actief naar leerlingen en geef hen de ruimte om zich uit te drukken. Gebruik PCM-technieken om misverstanden te voorkomen en de communicatie te verbeteren.
3. **Conflicthantering:** Leerkrachten moeten conflicten op school op een constructieve manier aanpakken. Gebruik de inzichten van PCM om conflicten te begrijpen en zoek naar oplossingen die rekening houden met de behoeften van alle betrokken partijen.
4. **Empathie en begrip:** Ontwikkel empathie voor de gevoelens en perspectieven van leerlingen. Probeer je in hun schoenen te verplaatsen en begrip te tonen voor hun situatie.
5. **Positieve feedback:** Moedig positief gedrag en inzet aan door middel van positieve feedback. Geef specifieke complimenten en erkenning voor inspanningen en prestaties.

Communicatieregels gebaseerd op PCM voor leerlingen:

1. **Respect voor diversiteit:** Leerlingen moeten begrijpen dat iedereen anders is en unieke kwaliteiten en behoeften heeft. Respecteer de verschillen tussen medeleerlingen en toon respect voor hun persoonlijkheidstypen.
2. **Effectieve communicatie:** Leerlingen moeten leren hoe ze duidelijk en respectvol kunnen communiceren met hun medeleerlingen en leerkrachten. Ze kunnen PCM-technieken gebruiken om beter te begrijpen en begrepen te worden.
3. **Conflicthantering:** Leerlingen moeten leren hoe ze conflicten op een respectvolle manier kunnen oplossen. Gebruik communicatie en bemiddeling om conflicten te beheren zonder anderen schade te berokkenen.
4. **Empathie en begrip:** Leerlingen moeten empathie ontwikkelen voor hun medeleerlingen. Probeer de gevoelens en perspectieven van anderen te begrijpen en toon medeleven wanneer dat nodig is.
5. **Positieve communicatie:** Leerlingen kunnen positieve communicatievaardigheden cultiveren door complimenten te geven, waardering te tonen en elkaar te ondersteunen in hun leer- en groeiproces.

Leerlijn "Zie eens"

In elke schoolklas spelen onderlinge samenhang en begrip een cruciale rol in het leerproces.

Dat geldt voor de relatie leerkracht – leerling en voor leerlingen onderling.

Door de uitdagingen die leerkrachten en leerlingen elke dag aangaan ontstaat stress.

Soms loopt de spanning zo hoog op dat de onderlinge verbinding verslechtert terwijl je die juist zou willen verbeteren. Een leerkracht die misverstanden, frustratie, angst, gebrek aan motivatie en disstress bij zowel zichzelf als de leerling herkent kan daarop inspelen. Deze leerkracht staat in verbinding met zichzelf. Het lukt daardoor echt verbinding te maken met leerlingen. Leerlingen komen maximaal tot hun recht. De basis voor passend onderwijs.

1. **Welbevinden:** We zetten ons in voor het welbevinden van elke leerling. We integreren de principes van "Zie eens zitten" in onze dagelijkse routines om leerlingen te helpen hun emoties te herkennen en te beheersen. We moedigen zelfreflectie aan en bieden ondersteuning bij het omgaan met stress en emoties.
2. **Betrokkenheid:** We streven naar betrokkenheid van onze leerlingen bij het leerproces en de schoolgemeenschap. We benutten de principes van PCM om de interesse en de intrinsieke motivatie van leerlingen te stimuleren, en moedigen hen aan om actieve deelnemers te zijn in hun eigen leren.
3. **Samenwerking:** Samenwerking staat centraal in ons onderwijsmodel. We leren leerlingen om respectvol samen te werken, elkaars ideeën te waarderen en tot gezamenlijke oplossingen te komen. Dit draagt bij aan een sfeer van samen zijn en samen groeien.
4. **Veiligheid en Vertrouwen:** We streven naar een veilige en ondersteunende omgeving waarin leerlingen zich vertrouwd en geborgen voelen. We werken eraan om een cultuur van vertrouwen te bevorderen, waarin iedereen zich vrij voelt om zijn of haar gedachten en gevoelens te uiten zonder angst voor negatieve repercussies.

De leerlijn bestaat uit een lessenreeks per leerjaar gebaseerd op de SLO doelen Sociaal Emotionele Ontwikkeling.

De leerlingen worden uitgenodigd om voorkeuren in samenwerking en communicatie, motivatie en stress te verkennen en in zichzelf te herkennen. De leerkracht begeleidt en observeert dit proces daarbij geholpen door gerichte opdrachten die helpen duiden en een bron zijn voor het bepalen van de juiste aanpak.

Leerkrachten werken onderling en met hun leerlingen aan een gemeenschappelijke taal waarbij zij de ander (h)erkennen en uitnodigen contact te maken en samen het juiste te doen.

Zie eens is het gereedschap dat scholen ondersteunt onderwijs zo sterk te maken dat elke leerling wordt bereikt

Onderwerpen

- Gewetensvorming,
- weloverwogen kiezen
- Zelf inzicht; conflicten hanteren; verantwoordelijkheid nemen
- Samenwerken; gevoelens hanteren; impulscontrole; doelgericht gedrag
- Omgevingsvoorkeur vaststellen: Alleen; een-op-een; in een groep; van groep naar groep
- Gevoelens; kwaliteiten; beeld van mezelf
- "Je bent wie je bent, en vooral ben je jezelf."

Implementatie en Handhaving

1. Alle medewerkers van Kristalla worden getraind in PCM-technieken en de leerlijn "Zie eens zitten" en worden aangemoedigd om deze principes dagelijks in de praktijk te brengen.
2. Incidenten van wangedrag, schendingen van het omgangsprotocol of situaties die afbreuk doen aan de welbevinden, betrokkenheid, samenwerking, veiligheid of vertrouwen van leerlingen worden serieus genomen. Passende interventies en consequenties worden toegepast, altijd met het doel van herstel en positieve gedragsverandering.
3. Regelmatige evaluatie en feedback van leerlingen, ouders en medewerkers zullen worden verzameld om het protocol voortdurend te verbeteren en aan te passen aan de behoeften van onze gemeenschap.

Samen streven we naar een schoolomgeving waarin onze kernwaarden bloeien en waarin elk kind zich optimaal kan ontwikkelen in een sfeer van welbevinden, betrokkenheid, samenwerking, veiligheid en vertrouwen.

Signaleren Pestgedrag:

Om pestgedrag te kunnen signaleren moet eerst wel duidelijk zijn wat pesten precies is, wat het verschil tussen plagen en pesten is en welke rollen er onderscheiden worden bij pesten. Deze begrippen worden in dit hoofdstuk afgebakend.

Wat is pesten?

Kristalla hanteert de volgende beschrijving:

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaaldelijk wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. Slachtoffers zijn minder sterk dan pesters en kunnen zich dus niet goed verdedigen.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Dit verschil is soms erg moeilijk aan te geven. Kristalla onderscheidt een aantal factoren die plagen van pesten onderscheiden.

1. Pesten gebeurt met opzet, plagen niet;
2. Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen;
3. Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk.

Bij plagen is het dus niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen. Bij plagen blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden.

Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen van pesten. Hieronder volgt een overzicht van deze verschillende vormen van pesten:

- **Fysiek: slaan, duwen, schoppen**
- **Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen**
- **Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken**
- **Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden**

Nieuwe vormen van pesten

Als gevolg van technologische ontwikkelingen, is onze samenleving de afgelopen jaren verrijkt met tal van nieuwe producten en diensten. Denk aan de sociale mediasites, mobiele telefoons, devices als iPads, smartwatches etc. Naast de vele voordelen die deze middelen bieden, kleven er voor pesten en pestgedrag vervelende nadelen aan. Deze middelen kunnen door pesters misbruikt worden om hun slachtoffers nog meer lastig te vallen. Het zgn. digitale pesten verschilt in bepaalde opzichten van het "traditionele pesten"; het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop gebeuren.

Het anoniem pesten is daarom veel moeilijker te achterhalen. Opvallend van deze wijze van pesten is dat het taalgebruik veel harder is dan het directe pesten.

Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Het is niet gemakkelijk om pesten te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Wat belangrijk is, is dat het gaat om een verandering in het gedrag van het kind. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk met name in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een /uw kind gepest wordt:

- Het kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- Het kind vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- Het kind wil om onduidelijke redenen thuis blijven;
- Het kind klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- Het kind komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- Het kind raakt steeds spullen kwijt;
- Het kind raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- Het kind trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- Het kind is angstig en gespannen;
- Het kind is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- Het kind heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;
- Het kind heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- Het kind is chagrijnig, snel boos of lastig;
- Het kind is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- Het kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een /uw kind pest:

- Het kind doet op een overdreven manier stoer;
- Het kind is tegendraads en opstandig;
- Het kind kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
- Het kind roddelt of verspreid vervelende geruchten;
- Het kind is agressief;
- Het kind heeft slechte schoolprestaties.

Pesten, hoe verder?

Om pesten en pestgedrag (preventief) aan te pakken heb je met de volgende personen te maken :

De leerkracht

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijke voor de aanpak van pesten op school. Van leerkrachten wordt verwacht dat zij vroegtijdig pestgedrag signaleren en effectief bestrijden. De rol van de leerkracht gaat verder, omdat deze zicht heeft op de andere groepen, namelijk de pester(s) en de zwijgende middengroep.

In de groep wordt regelmatig aandacht besteed aan pesten en pestgedrag.

Mocht hier sprake zijn van pesten en pestgedrag, dan zal de leerkracht het stappenplan in werking stellen. Van leerkrachten wordt verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen.

De interne begeleider en/of het team kan/kunnen de leerkracht ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag. Eventueel kunnen er externe instanties bij betrokken worden.

De pester(s)

Alleen maatregelen op klassikaal niveau lossen het probleem niet op. Er zullen op individueel en groepsniveau oplossingen moeten komen. Ook de pester(s), het slachtoffer en de zwijgende middengroep hebben hulp nodig. Allereerst de hulp aan de pester. Dat de pester als eerste wordt genoemd heeft te maken met het stellen van de juiste prioriteiten. Het is namelijk de pester die het probleem veroorzaakt, niet het slachtoffer. Uit onderzoek blijkt dat pesters fysiek en verbaal vaak sterker zijn dan hun klasgenoten. Ze zien hun slachtoffers als waardeloos, zijn agressief, hebben een gebrek aan zelfbeheersing en een positieve houding t.a.v. geweld.

Verder blijkt dat pesters niet geliefd zijn bij andere leerlingen (hoewel dat soms niet zo lijkt).

Ze gebruiken verschillen (uiterlijk, kleding, handicap, presteren etc.) als vals excuus om anderen het leven zuur te maken. In wezen hebben ze zondebokken nodig waarop zij hun frustraties af kunnen reageren. Pesters hebben doorgaans geen idee van wat ze aanrichten en hebben daardoor weinig schuldgevoelens. Het is ijdele hoop om van hen te verwachten dat zij vanzelf wel met het pesten ophouden. Hulp is dus zeer noodzakelijk!

Hulp kan bestaan uit :

- Corrigerend gesprek
- Probleemoplossend gesprek/ aanreiken van wat wenselijk is
- Gesprek met ouders
- Training in sociale vaardigheden

Het gepeste kind

Zoals eerder beschreven staat, is het voor een kind dat gepest wordt vaak moeilijk om te vertellen dat het gepest wordt. Als pestgedrag wordt vastgesteld moeten er maatregelen genomen worden, want ook het slachtoffer heeft hulp nodig.

Het is belangrijk de hulp van ouders, de leerkracht en misschien zelfs van een externe instantie in te schakelen.

De zwijgende middengroep

In woord en daad moet de school steeds het signaal afgeven dat pesten absoluut niet kan en dus norm overschrijdend gedrag is. Tegen dit gedrag dient eenieder stelling te nemen.

De school werkt aan een klimaat waarbij leerlingen het voor elkaar opnemen in plaats van de pesters hun gang te laten gaan.

Leerlingen uit de zwijgende middengroep kunnen en moeten opkomen voor kinderen die gepest worden.